

SAYI : 2020/3694-S.20.5919
BAŞVURU NO : 2019/18430
KARAR TARİHİ : 09/03/2020

RET KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın ders muafiyeti talebi hakkında.
BAŞVURU TARİHİ : 21/10/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda başvuran, 2006 Yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (AÖF) İşletme bölümünden mezun olduğunu, 23/09/2019 tarihinde Anadolu Üniversitesi AÖF Havacılık Yönetimi bölümüne kayıt olduğunu, kendisine şuan ders olarak tanımlanan 5 adet zorunlu dersin tamamını aldığını ve başardığını, Üniversiteye muafiyet başvurusu yaptığını fakat kabul edilmediğini belirterek İşletme bölümünde gördüğü derslerden Havacılık Yönetimi bölümünde muaf tutulmayı talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvurudaki iddialara ilişkin olarak Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nden Kurumumuzca detaylı bilgi ve belge talebinde bulunulmuş olup; ilgili idare ... sayılı cevabi yazısı ile:

2.1. Başvuranın, açıköğretim sistemiyle öğretim yapan Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Programına 2002-2003 Öğretim Yılında (07/10/2002 tarihinde) kayıt yaptırdığını ve 05/06/2006 tarihinde öğrenimini tamamlayarak anılan programdan mezun olduğunu;

2.2. Adı geçenin, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Havacılık Yönetimi Lisans ise 2019-2020 Öğretim Yılında (23/09/2019 tarihinde) "ikinci üniversite" kapsamında kayıt yaptırdığını ve halen anılan programda öğrenimine devam ettiğini;

2.3. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14'üncü maddesi gereğince, üniversitelerin akademik organı olan senatoların görevleri arasında "Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak" ve "Üniversitenin yıllık eğitim-öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak" görevlerinin de yer aldığını; söz konusu Kanun ile, öğrencilerin kayıtlı oldukları programlarda almaları gereken derslerle ilgili yetkinin üniversitelere verildiğini; bu nedenle ders transferi ve muafiyet işlemleri ile ilgili esasların üniversiteler tarafından düzenlenmekte olduğunu; diğer ifadeyle, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre her yükseköğretim kurumunun, muafiyet işlemlerini kendi belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yürütmekte olduğunu;

2.4. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44'üncü maddesinin amir hükmü çerçevesinde Anadolu Üniversitesi Senatosu'nca 29/09/2015 tarihli ve 7/6 sayılı Karar ile kabul edilen Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakülteleri Ders Transferi ve Muafiyet Esasları'nın 1'inci maddesinde; "Öğrenci, herhangi bir yükseköğretim kurumundan aldığı ve başardığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II, Yabancı Dil I-II dersleri için ders transferi ve/veya muafiyet talebinde bulunabilir. Bu dersler dışındaki ders transferi ve/veya muafiyet talepleri dikkate alınmaz." Düzenlemesinin yer aldığını ve söz konusu maddenin 2547 sayılı Kanuna aykırı herhangi bir hüküm içermediğini;

2.5. İdarelerin, kendi görev alanlarını ilgilendiren konularda, yasal mevzuata ve hizmetin özelliklerine göre, genel nitelikli, soyut, belirli kişilere yönelik olmayan, objektif hukuk alanında yeni bir durumu düzenleme, mevcut durumu değiştirme ve kaldırma amacına yönelik olarak genel düzenleyici işlemler yapabileceklerinin şüphesiz olduğunu;

2.6. Başvuranın, Açıköğretim sistemiyle öğretim yapan İşletme Fakültesi Havacılık Yönetimi Lisans Programına kaydolduktan sonra internet üzerinden ders muafiyet talebinde bulunduğunu ve anılan Esaslar çerçevesinde, daha önce İşletme Bölümünde alıp da başarılı olduğu "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II, Yabancı Dil I-II" derslerinden, diğer ifadeyle muafiyet kapsamında yer alan tüm derslerden muafiyet işlemlerinin yapıldığını;

2.7. Öğrencilerin kayıtlı oldukları yükseköğretim programlarında almaları gereken derslerin ne olacağı konusundaki yetki, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversitelere verildiğinden, anılan Kanuna uygun olarak, üniversitenin ders muafiyet esaslarının hazırlandığını ve açık, objektif ve somut olan bu esasların herhangi bir ayrıma gidilmeyerek herkese eşit biçimde uygulandığını;

2.8. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14'üncü maddesinin verdiği yetkiye istinaden Anadolu Üniversitesi Senatosu tarafından oluşturulan Ders Transferi ve Muafiyet Esaslarına göre tüm öğrencilere aynı şekilde uygulandığından, söz konusu işlemlerde adı geçen öğrenci için değişikliğe gidilmesinin mümkün olmadığını;

Kurumumuza bildirmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın:

3.1. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinde; "...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler..."

3.2. "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42'nci maddesinde; "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz..."

3.3. "Yükseköğretim kurumları" başlıklı 130'uncu maddesinde; "Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla"

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

kurulur... Üniversiteler ve bunlara bağlı birimler, Devletin gözetimi ve denetimi altında olup, güvenlik hizmetleri Devletçe sağlanır... Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar,Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, malî işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı malî kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.”

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevi” başlıklı 5'inci maddesinde; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir...”

5. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun:

5.1.“Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde; “Bu kanunun amacı; yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma,işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir.”

5.2. “Kapsam” başlıklı 2'nci maddesinde; “Bu kanun; yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar.”

5.3. “Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesinde; “...d) Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur...”

5.4. “Senato” başlıklı 14'üncü maddesinde; “...b. Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar: (1) Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak, (2) Üniversitenin bütününe ilgilendiren kanun ve yönetmelik taslaklarını hazırlamak veya görüş bildirmek, (3) Rektörün onayından sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak, (4) Üniversitenin yıllık eğitim öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak, ... (8) Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır.”

5.5. “Fakülte Yönetim Kurulu” başlıklı 18'inci maddesinde; “... b. Görevleri: Fakülte yönetim kurulu, idari faaliyetlerde dekana yardımcı bir organ olup aşağıdaki görevleri yapar: (1) Fakülte kurulunun kararları ile tespit ettiği esasların uygulanmasında dekana yardım etmek, (2) Fakültenin eğitim-öğretim, plan ve programları ile takvimin uygulanmasını sağlamak, (3)

Fakültenin yatırım, program ve bütçe tasarısını hazırlamak, (4) Dekanın fakülte yönetimi ile ilgili getireceği bütün işlerde karar almak, (5) Öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim - öğretim ve sınavlara ait işlemleri hakkında karar vermek, (6) Bu kanunla verilen diğer görevleri yapmaktır.”

8. 03/09/2015 tarihli ve 29464 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve halen yürürlükte olan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakülteleri Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin:

8.5. “Ders transferi ve muafiyeti” başlıklı 16’ncı maddesinde; “(1) Anadolu Üniversitesi Merkezî Açıköğretim ve Uzaktan Öğretim Sistemine göre öğretim yapan fakültelerde ders transferi ve muafiyet işlemleri, Üniversite tarafından kabul edilen Ders Transferi ve Muafiyet Esaslarına göre yapılır.”

9. 27/09/2017 tarihli ve 9/5 sayılı Senato kararı ile Değiştirilen Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat Ve İşletme Fakülteleri Ders Transferi ve Muafiyet Esasları’nın;

9.1. 1 inci maddesinde; “(Değişik: Senato-27/9/2017-9/5) Öğrenci, herhangi bir yükseköğretim kurumundan aldığı ve başardığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II ve Yabancı Dil I-II dersleri için ders transferi ve/veya muafiyet talebinde bulunabilir. Bu dersler dışındaki ders transferi ve/veya muafiyet talepleri dikkate alınmaz.”

hükümlerine yer vermiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

10. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvurunun reddi gerektiği hususunda hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11 Başvuran açıköğretim sistemiyle öğretim yapan Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesinden mezun olduğunu sonrasında ikinci üniversite kapsamında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Havacılık Yönetimi Lisans İşletme Programına kayıt olduğunu belirterek daha önce almış ve başarılı olmuş olduğu derslerden muafiyet tanınmasını talep etmektedir.

12. Şikâyete konu edilen Anadolu Üniversitesi ise; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na göre her yükseköğretim kurumunun, muafiyet işlemlerini kendi belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yürütmekte olduğunu; öğrencilerin kayıtlı oldukları yükseköğretim programlarında almaları gereken derslerin ne olacağı konusundaki yetki, anılan Kanun ile üniversitelere verildiğinden, Anadolu Üniversitesi’nin de bu Kanuna uygun olarak, ders muafiyet esaslarını kendisinin belirlediğini; söz konusu Kanunun 14’üncü ve 44’üncü maddelerinin amir hükümleri çerçevesinde Anadolu Üniversitesi Senatosu tarafından **27/09/2017 tarihli ve 9/5 sayılı Senato kararı ile kabul edilen Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat Ve İşletme Fakülteleri Ders Transferi ve Muafiyet Esasları’nın; 1 inci maddesinde;** Öğrenci, herhangi bir yükseköğretim kurumundan aldığı ve başardığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II ve Yabancı Dil I-II” dersleri için ders transferi

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

ve/veya muafiyet talebinde bulunabileceklerinin, bu dersler dışındaki ders transferi ve/veya muafiyet taleplerinin ise dikkate alınmayacağına açık biçimde düzenlendiğini; başvuran hakkında da kendisinin muafiyet talebinde bulunduğu tarihte yürürlükte olan söz konusu Esaslar doğrultusunda işlem tesis edildiğini ve sıralanan tüm derslerden muafiyetinin sağlandığını; söz konusu Esaslar, herhangi bir ayrıma gidilmeyerek herkese eşit ve objektif biçimde uygulandığından, başvuran için farklı bir uygulamaya gidilmesinin, diğer ifadeyle bu dersler dışındaki derslerden kendisine muafiyet sağlanmasının mümkün olmayacağını belirtmiştir.

13. Anayasamızın 130’uncu maddesinde, üniversitelerin “kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe” sahip olduğu ifade edildikten sonra, yükseköğretim kurumlarının organları ile işleyişleri, bu kurumlardaki öğretim düzeyleri ile süreleri, yükseköğretime giriş, devam vb. konuların kanunla düzenleneceği hükme bağlanmış; söz konusu Anayasa maddesi doğrultusunda çıkartılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile ise, yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğrenciler, öğretim elemanları ve diğer personel ile ilgili temel esaslar düzenlenmiştir.

14. Bu temel Kanunun 14’üncü ve 18’inci maddeleri ile “üniversitelerin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak” yetkisi, üniversitelerin akademik organı olan senatolara; “öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim-öğretim ve sınavlara ait işlemleri hakkında karar verme” yetkisi ve görevi ise, fakülte yönetim kurullarına verilmiştir. Bu çerçevede, Kanunun 43’üncü maddesinde, yükseköğretim kurumlarında, kuruluş özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre yapılan eğitim-öğretim ve buna dayalı olarak verilen diplomalarla ilgili esasların her üniversite tarafından hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtileceği kaydedilerek, üniversitelere, Anayasa hükmüne uygun olarak, akademik alanda hareket alanı tanınmıştır. Diğer ifadeyle, söz konusu Kanun hükümleri ile, Anayasamızda yer alan “bilimsel özerklik” ilkesi gereğince, fakültelerin öğretim ve sınav programları, yetiştireceği öğrenci sayısı ile kalitesi, bu öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı, bu hedefler doğrultusunda teorik ve uygulamalı ders ihtiyaçları, bu çerçevede oluşturulacak ders programları, kredi ve uygulamaları, yürütülecek bilimsel araştırmanın içeriği gibi hususların, diğer ifadeyle, eğitim-öğretim faaliyetlerinin üniversitelerin bizzat kendileri tarafından serbestçe belirlenmesi amaçlanmıştır.

15. Ülkemizde açıköğretim uygulaması ile eğitim-öğretim yapan diğer üniversitelerin mevzuatlarına bakıldığında, **03/11/2017 tarihli 28104 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin, “Kredi ve not transferi” kenar başlıklı 23 üncü maddesinde; “(Değişik:RG-19/12/2013-28856) (1) Türk Dili, Yabancı Dil ile Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri hariç, açıköğretim veya uzaktan eğitim programlarına kayıt yaptıran öğrenciler, kayıt yaptıkları programdaki derslerin tümünü almak zorundadırlar. Daha önce öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarında alıp, başarmış oldukları ders/dersler için kredi ve not transferi talebinde bulunamazlar.**”düzenlemesine, **İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin, on beşinci maddesinde, “ (1) Ders muafiyeti; Türk Dili, Yabancı Dil, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri için uygulanır,**

daha önce öğrenim görülen yükseköğretim programlarında alınıp başarılı olunan diğer dersler için muafiyet talebinde bulunulamaz.” şeklinde düzenlemelere yer verildiği görülmekle, açıköğretim ile eğitim veren üniversitelerde aynı uygulamaya (üç ortak zorunlu ders muafiyeti) geçildiği, ilgili derslerden başarılı olmak kaydı ile daha önce herhangi bir yükseköğretim programından mezun olan ve öğrenim görmekte olan tüm öğrencilere aynı işlem uygulanmakta olduğu ve bu konuda benzer düzenlemelerin mevcut olduğu görülmüştür. Ayrıca ülkemizdeki açıköğretim sistemini uygulayan üç üniversite olarak yapılan işlemlerde uygulama birliği oluşturmak, kaliteyi artırmak ve belirli standartlar çerçevesinde hizmet sunmak için işbirliği içinde çalışmaların devam etmekte olduğu, bu kapsamda AUDA- Açık ve Uzaktan Öğretim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneğinin kurulduğu anlaşılmıştır.

16. Kurumumuza daha önce benzer konularda yapılan başvuruların incelenmesi sürecinde gelen bilgi ve belgelerden, Açıköğretim sisteminin kendine has dinamikleri ve kurallarının mevcut olduğu, belirtilen esneklik ve avantajlarının yanında örgün eğitimden farklı olarak kitlesel eğitim sunulması nedeniyle bazı kısıtlar ve zorunlu uygulamaları olduğu, sınavların merkezi sistemle çok merkezli eş zamanlı yapılabilmesi, ölçme değerlendirmede örgün eğitimde klasik sınav uygulanabilirken açıköğretim sisteminde test usulünün uygulanabilmesi, örgün eğitimde yapılabilen çeşitli mazeret sınavlarının açıköğretim sisteminde yapılamaması gibi farklı durumların söz konusu olduğu, öğrenci yoğunluğuna bağlı olarak en fazla öğrenciyi bünyesinde barındıran Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bütünleme sınavlarını yapamıyorken, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinin Bütünleme Sınavlarını yapabilmekte olduğu, hali hazırda ülkemizde yükseköğretimde eğitim gören öğrencilerin yaklaşık yarısının açıköğretim sistemi ile öğrenim görmekte olduğu, 2018 yılı itibariyle açıköğretim sistemiyle yükseköğrenim gören aktif öğrenci sayısının 2 milyonu aşmış olduğu, muafiyet işlemlerinin kayıt döneminde yapıp sonuçlandırılması gereken bir süreç olduğu, kitlesel eğitim veren açıköğretim fakültelerinde bu sürecin yürütülmesinin teknik olarak mümkün bulunmamakta olduğu, bu nedenle fakültelerinde ve diğer açıköğretim fakültelerinde Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Yabancı Dil I-II derslerinde muafiyet işlemleri yapılabilmekte olduğu, konu ile ilgili düzenlemeler eğitim öğretim yönetmeliğinde yer almakta olduğu, diğer alan derslerinde, daha önce alınmış ve başarılmış derslerin yerine, kredi, saat, içerik ve öğrenim kazanımlarının uyumuna göre gerekli akademik inceleme ve değerlendirmelerin kısa sürede yapılarak müfredatta bulunan derslerin denkliğinin kabul edilmesi ve bu sürecin yönetilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

17. Somut olaya başvuranın iddiaları ve dosya kapsamındaki belgeler çerçevesinde bakıldığında; Anayasa ile Devlet tarafından kanunla kurulan üniversitelere kamu tüzelkişiliği ve bilimsel özerklik tanındığı ve her üniversitenin ayrı birer kamu tüzel kişisi olduğu, Anayasal olarak hiç kimsenin eğitim ve öğretim haklarından yoksun bırakılamayacağı ve yine anayasal olarak öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edilip düzenleneceği, üniversitelere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında Üniversitelerin yönetmelik yapma yetkilerinin olduğu ve kendilerine ilişkin yönetmelikleri hazırlama yetkisi verildiği, adı geçen Üniversitenin de bu yetkisini eğitim ve öğretime ilişkin yönetmelikler düzenlemek suretiyle kullanmış olduğu, şeklinde düzenlenen hükümlerle ***Türk Dili, Yabancı Dil, Atatürk***

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri dışında muafiyet talebinde bulunulamayacağının açıkça belirtilmekte olduğu anlaşılmıştır.

18. Diğer yandan, şikâyet başvurusu incelenirken, Kurumumuzca daha önceden sonuçlandırılan benzer talepli başvuru örnekleri de ele alınmış olup; bu çerçevede:

18.1. İstanbul Üniversitesi'ne karşı yapılan 2018/17631 sayılı şikâyet başvurusu hakkında, Kurumumuz tarafından, "...bilimsel özerkliği ve kamu tüzelkişiliğini haiz başvuruya konu İstanbul Üniversitesi tarafından bu niteliklerinin tabii sonucu olarak lisans programında hangi derslerin transfere ve muafiyete konu olacağına açıkça belirtildiği, somut olayda başvuranın daha önceden aldığı " Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I - II, Türk Dili I - II, Yabancı Dil I - II," derslerinden anılan yönetmelik gereği muafiyet sağlanmakta olduğu, öte yandan, başvuranın daha önce almış olduğu ve AUZEF Çocuk Gelişimi Açık Öğretim Lisans Programının müfredatı ile uyuşan diğer derslerden muafiyet beklentisinin haklı bir beklenti olmadığı, öğrencinin daha önce almış olduğu derslerin, kayıtlı olduğu programda muafiyet sağlanıp sağlanmaması hususunda koşullarını belirlemenin Üniversitenin bilimsel özerkliğinin bir gereği olduğu, açık öğretim sisteminin kendine has dinamikleri ve kurallarının mevcut olduğu, belirtilen esneklik ve avantajlarının yanında örgün eğitimden farklı olarak kitlesel eğitim sunulması nedeniyle bazı kısıtlar ve zorunlu uygulamaları olduğu, 2018 yılı itibariyle açık öğretim sistemiyle yükseköğrenim gören aktif öğrenci sayısının 2 milyonu aşmış olduğu, muafiyet işlemlerinin kayıt döneminde yapılıp sonuçlandırılması gereken bir süreç olduğu, kitlesel eğitim veren açık öğretim fakültelerinde bu sürecin yürütülmesinin teknik olarak zor olduğu, diğer tüm açık öğretim fakültelerinde de sadece Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Yabancı Dil I-II derslerinden muafiyet işlemlerinin yapılabilmekte olduğu, ayrıca eğitimin şartları ve içeriği yönünden kazanılmış haktan söz etmenin mümkün olmadığı değerlendirmeleri ve gerekçeleri ile başvuruya konu olan ortak zorunlu dersler dışındaki derslerin muafiyetinin reddi işleminde, hukuk devleti ilkesinin sağladığı güvencenin temini açısından zorunlu ve gerekli olduğu değerlendirilen mevzuata uygun davranılması nedeniyle, hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilememiştir." gerekçeleri ile 04/04/2019 tarihli Ret Kararı'nın verildiği;

Tespit edilmiştir.

19. Buna ilaveten, yapılan içtihat incelemesinden;

19.1. "İkinci üniversite" kapsamında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Felsefe Lisans Programında öğrenimine devam eden bir kişi tarafından, daha önceki lisans programında alıp başarılı olduğu derslerden muaf tutulma istemiyle yapmış olduğu başvurusunun anılan üniversite tarafından reddine ilişkin işlemin iptali için açılan davada; Eskişehir 1'inci İdare Mahkemesi'nin (E.2018/187, K.2018/484, T.20/06/2018) üniversitelerin yıllık eğitim öğretim programı ile takviminin, üniversite senatoları tarafından belirleneceğinin ilgili mevzuat hükümlerinden açıkça anlaşıldığını ve ilgili idarenin işleminin mevzuata uygun olduğunu belirterek, davanın reddine karar verdiği;

19.2. Ayrıca, birebir aynı konuda olmasa da bir üniversite yönetmeliğinin (Karadeniz Teknik Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim, Sınav, Değerlendirme ve Öğrenci İşleri Yönetmeliği) öğrencinin kazanılmış haklarını ihlal ettiği iddiası ve söz konusu yönetmeliğin iptali istemi ile açılan bir davada, Trabzon İdare Mahkemesi'nce (E.2004/437, K.2004/751,

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytinadağı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

T.15/07/2004), “iptal istemine konu edilen Yönetmelik kurallarının öğrencilerin aleyhine olduğu; eğitim-öğretim yılının tanımında, sınavlar, notlar, başarılı öğrencilerin belirlenmesi, harf sistemine göre daha önce (50-59) not aralığında olan (DD) notunun başarısız not olarak kabul edilmesine ilişkin kurallar içeren Yönetmeliğin hukuka aykırı olduğu” gerekçesiyle iptal kararı verildiği;

19.3. Öte yandan, verilmiş olan bu iptal kararının, Danıştay 8’inci Dairesi tarafından, (E.2004/4041, K.2005/1280, T.21/03/2005) “2547 sayılı Yasa ve ilgili yönetmeliklerin verdiği yetkiye dayanılarak üniversitenin eğitim, öğretim ve sınav sisteminde, eğitimin kalitesini ve verimini artırmak amacıyla her zaman düzenleme yapabileceği, bu düzenlemenin tüm öğrencileri kapsayacağı ve uygulanmasına engel bir durum yoksa hemen uygulamaya geçilebileceği, bu durumda eğitim ve öğretim kalitesini artırmak amacıyla yapılan değişikliklere davacıların devam eden öğrencilik statüleri nedeniyle tabi olacağı ve kazanılmış haktan söz edilemeyeceğinden (Geçici maddelerle 2003-2004 eğitim-öğretim yılı için bir defaya mahsus eski uygulamanın devam etmesi dışında) yeni yönetmelikle yapılan düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı” gerekçesiyle bozulduğu;

Anlaşılmıştır.

20. Sonuç itibariyle, başvuranın iddialarının, idarenin bu iddialar karşısında sunduğu bilgi, belge ve açıklamaların, ilgili mevzuat hükümlerinin, daha önceden benzer şikâyet başvuruları hakkında Kurumumuzca alınan Ret Kararlarının ve benzer konulara ilişkin emsal yargı kararlarının birlikte değerlendirilmesi neticesinde, her üniversitenin ayrı birer kamu tüzel kişiliğinin bulunduğu; Anayasamız ile güvence altına alınan “bilimsel özerklik” ilkesi doğrultusunda, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 14’üncü maddesi ile üniversitelere kendilerine ilişkin yönetmelikleri hazırlama yetkisi verildiği; söz konusu Kanun ve ilgili yönetmeliklerin verdiği yetkiye dayanarak üniversitelerin eğitim, öğretim ve sınav sisteminde eğitimin kalitesini ve verimini artırmak amacıyla her zaman düzenleme yapabileceği; Anadolu Üniversitesi’nin de bu yetkisini kullanarak kendi yönetmelik ve esaslarını hazırladığı; söz konusu Üniversitenin başvuranın muafiyet talebini ortak zorunlu dersler dışında kabul etmemesinin ise hukuka uygun ve de kendisine ilgili Kanun ve Yönetmelik ile verilen yetki dâhilinde olduğu görüldüğünden, idarenin, başvuranın ortak zorunlu dersler dışındaki derslerin muafiyeti yönündeki talebinin reddi noktasındaki işleminde hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilememiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

21. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. **Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde;** başvurunun inceleme ve araştırması kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içerisinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, böylece “kararların gerekçeli olması ve makul sürede karar verme” **ilkelerine uygun davranıldığı;** idarenin, başvurucuya verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini de göstermediği, bu nedenle “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” **ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup; idarenin bahse konu ilkeye uygun davranması önerilmektedir.

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi
<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

22. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre, Kamu Denetçiliği Kurumu'na dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup; aynı Kanununun 21'inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca, şikâyet başvurusunun Kurumumuz tarafından reddedilmesi halinde, durmuş olan dava açma süresi, gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlamaktadır. Bu çerçevede; bu Ret Kararının başvurana tebliğ edildiği tarihten itibaren, ilgili idarenin işlemine karşı (mevcut ise) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, söz konusu idari işleme karşı Eskişehir İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle;

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN REDDİNE**,

Kararın **Başvurana ve ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi